

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยตามโครงการนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานทั่ว ๆ ไป ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในสังกัดกรมการศาสนา ในจังหวัดที่อยู่ทางภาคตะวันออกของ ประเทศไทย โดยให้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ ซึ่งได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรที่ครอบคลุม ประชากรที่ต้องการศึกษาในการวิจัยนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงที่อยู่ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ สังกัดกรมการศาสนา ซึ่งตั้งอยู่ใน ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ปราจีนบุรี และตราด รวม 6 จังหวัด แต่จังหวัดตราดไม่มีศูนย์อบรมดังกล่าว ที่เหลือ 5 จังหวัดมีศูนย์อบรมเด็ก ก่อนเกณฑ์อยู่ในวัดต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 51 ศูนย์ ดังนี้

จังหวัดฉะเชิงเทรา	จำนวนครูพี่เลี้ยง
1. วัดท่าสะพาน อำเภอบางปะกง	1 คน
2. วัดดงขวาง อำเภอพนมสารคาม	1 คน
3. วัดสระสกลตอน อำเภอบ้านโพธิ์	1 คน
4. วัดประเวศวิศนาราม อำเภอบ้านโพธิ์	1 คน
5. วัดโพธิ์เฉลิมรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว	1 คน
6. วัดคลองสิบบ่ด อำเภอบางน้ำเปรี้ยว	2 คน
จังหวัดชลบุรี	
7. วัดราษฎร์บำรุง อำเภอเมือง	2 คน
8. วัดธรรมนิมิตร อำเภอเมือง	1 คน
9. วัดราษฎร์ศรัทธา อำเภอเมือง	3 คน

จังหวัดชลบุรี	จำนวนครูผู้เลี้ยง
10. วัดมหาสุภาราม อำเภอเมือง	2 คน
11. วัดหนองเกตุใหญ่ อำเภอบางละมุง	2 คน
12. วัดหนองปรือ อำเภอบางละมุง	4 คน
13. วัดสุทธาวาส อำเภอบางละมุง	2 คน
14. วัดเขาคันทรง อำเภอศรีราชา	2 คน
15. วัดจุกกะเฒ่อ อำเภอศรีราชา	1 คน
16. วัดหนองเกตุ อำเภอบ่อทอง	2 คน
17. วัดเขาใหญ่อรัญคีรี อำเภอบ่อทอง	2 คน
18. วัดชากนimitรวิภา อำเภอบ้านบึง	1 คน
19. วัดหลวงพรหมวาส อำเภอนนทบุรี	2 คน
20. วัดหนองใหญ่ศิวิธรรม อำเภอหนองใหญ่	3 คน
จังหวัดระยอง	
21. วัดป่าประดู่ อำเภอเมือง	3 คน
22. วัดตะพงใน อำเภอเมือง	1 คน
23. วัดเนินพระ อำเภอเมือง	2 คน
24. วัดจุฬามณี อำเภอเมือง	2 คน
25. วัดบ้านเก่า อำเภอบ้านค่าย	1 คน
26. วัดปทุมวาส อำเภอบ้านค่าย	1 คน
27. วัดหนองมะวา อำเภอบ้านค่าย	3 คน
28. วัดห้างหิน อำเภอบ้านค่าย	2 คน
29. วัดเกาะอรัญญิกาวาส อำเภอบ้านค่าย	2 คน
30. วัดหนองกระบอก อำเภอบ้านค่าย	2 คน

จังหวัดระยอง	จำนวนครูผู้เลี้ยง
31. วัดหนองคอกหมู อำเภอบ้านค่าย	2 คน
32. วัดกะบกขึ้นฝั่ง อำเภอบ้านค่าย	1 คน
33. วัดซากกอไผ่ อำเภอบ้านค่าย	2 คน
34. วัดหาสกรอง อำเภอบ้านค่าย	1 คน
35. วัดป่าหาส อำเภอบ้านค่าย	1 คน
36. วัดสุวรรณรังสรรค์ อำเภอบ้านฉาง	1 คน
37. วัดเขาสำเภาทอง อำเภอเมือง	2 คน
จังหวัดจันทบุรี	
38. วัดป่าคลองกุ้ง อำเภอเมือง	14 คน
39. วัดนลันพลา อำเภอเมือง	4 คน
40. วัดนลันบางกะจะ อำเภอเมือง	1 คน
41. วัดคลองลาว อำเภอท่าใหม่	2 คน
42. วัดวังไม้แดง อำเภอท่าใหม่	1 คน
43. วัดศรีเมือง อำเภอท่าใหม่	4 คน
44. วัดทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน	4 คน
45. วัดบึงขันธ์ อำเภอโป่งน้ำร้อน	1 คน
46. วัดมหาตมคาราม (วัดคลองใหญ่) อำเภอโป่งน้ำร้อน	2 คน
47. วัดนังงอน อำเภอโป่งน้ำร้อน	2 คน
48. วัดทุ่งขนานศรัทธาราม กิ่งอำเภอสอยดาว	2 คน
49. วัดอุดมวิทยาราม อำเภอเมือง	2 คน

50. วัดพระยาท่า อำเภอบึงนาราง	4 คน
51. วัดใหม่กรงทอง อำเภอสรีมหาราโพธิ์	6 คน

จังหวัดตราดไม่มีวัดที่มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ สังกัดกรมการศาสนา

รวมจำนวนครูพี่เลี้ยงใน 51 ศูนย์ 124 คน

รวมทั้งสิ้นมีประชากรที่จะศึกษา คือ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทางพุทธศาสนา รวม 51 ศูนย์ ซึ่งศูนย์เหล่านี้ได้เปิดให้บริการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนหรือเด็กก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ โดยมีพระภิกษุผู้รับผิดชอบเป็นหัวหน้าผู้บริหารศูนย์ฯ แห่งละ 1 รูป รวมเป็น 51 รูป และมีครูพี่เลี้ยงปฏิบัติการรวมทั้งสิ้น 124 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาลักษณะการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทางพุทธศาสนาในภาคตะวันออก รวมทั้งหมด 51 ศูนย์ จากจำนวนที่มีอยู่ทั้งสิ้น 51 ศูนย์ (ร้อยละ 100)

กลุ่มตัวอย่างที่จะส่งแบบสอบถามไปให้ คือ พระภิกษุ เจ้าอาวาส หรือพระภิกษุผู้ที่เจ้าอาวาสมอบหมายให้เป็นหัวหน้า บริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์แห่งละ 1 รูป โดยส่งไปให้ทุกศูนย์ฯ รวม 51 รูป จากจำนวนประชากรที่มีอยู่ทั้งหมด 51 รูป (ร้อยละ 100)

กลุ่มตัวอย่างครูพี่เลี้ยง ซึ่งผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามไปให้ ได้แก่ ครูพี่เลี้ยง ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์แห่งละ 2 คน เว้นไว้แต่ศูนย์ฯ ที่มีครูพี่เลี้ยงเพียง 1 คน ก็เลือก 1 คน (ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 18 ศูนย์) วิธีการคัดเลือกตัวอย่าง สำหรับครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ฯ ที่มีครูพี่เลี้ยงเกินจำนวน 2 คน ก็คัดเลือกเอาเป็นตัวอย่างเพียง 2 คน โดยวิธีการคัดเลือกจากครูพี่เลี้ยงที่ได้ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ฯ แห่งนั้น ๆ นานที่สุด จากกลุ่มตัวอย่างครูพี่เลี้ยงที่ได้คัดเลือกโดยวิธีนี้ จึงมีครูพี่เลี้ยงที่ถูกคัดเลือกให้ตอบแบบสอบถามรวม 84 คน (ร้อยละ 67.7, N = 124 คน) ประสงค์ ปรารพสุด ได้เขียนไว้

ในสถิติเพื่อการวิจัยทางพฤกษศาสตร์ ฉบับปรับปรุงแก้ไข หน้า 8 ว่า ถ้าจำนวน
ประชากรมีขนาดเป็นร้อย จำนวนตัวอย่างประชากรที่ควรสุ่ม คิดเป็นร้อยละไม่น้อยกว่า
25% ของจำนวนประชากร)

3. การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ
การดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยได้วางแผนศึกษารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา
ปฐมวัย และการดำเนินการหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย จากวารสาร
หนังสือ และวิทยานิพนธ์ปริกฏามหาบัณฑิตต่าง ๆ เป็นแนวทางประกอบการสร้างแบบสอบถาม
การสร้างแบบสอบถามได้สร้างแยกสำหรับเป็นแบบสอบถามสำหรับพระภิกษุผู้บริหารศูนย์ฯ
จำนวน 1 ชุด และเป็นแบบสอบถาม สำหรับครูพี่เลี้ยงที่เป็นฆราวาส ซึ่งกำลังปฏิบัติงานใน
ศูนย์ฯ ดังกล่าวอีก 1 ชุด

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน
ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้แล้วนำ
มาปรับปรุงแก้ไขใหม่ (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ในภาคผนวก)

แบบสอบถามที่ได้แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้นำไปทดลองใช้กับ
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทางพุทธศาสนาที่ไม่ใช่ประชากร รวม 3 ศูนย์ฯ โดยใช้สอบ
ถามพระภิกษุ ผู้บริหารศูนย์ฯ แห่งละ 1 รูป รวม 3 รูป และครูพี่เลี้ยงเด็กที่ปฏิบัติงานใน
ศูนย์ฯ ดังกล่าว จำนวนศูนย์ละ 2 คน รวม 6 คน เพื่อหาจุดบกพร่องต่าง ๆ แล้วนำ
เครื่องมือทั้งหมดมาปรับปรุงใหม่ ใช้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ (ศูนย์ฯ ในวัดที่ได้ให้
ความร่วมมือในการทดลองใช้แบบสอบถาม คือ วัดชนะสงคราม วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ใน
กรุงเทพมหานคร และวัดชมนิมิตร จังหวัดสมุทรปราการ)

4. รูปแบบเครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม)

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีทั้งหมด รวม 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามพระภิกษุผู้บริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้บริหารศูนย์ฯ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของ

ศูนย์ฯ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร การเงิน การรับความช่วยเหลือจากแหล่งต่าง ๆ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายในการจัดการศึกษา

การจัดบริการในด้านต่าง ๆ เช่น ในด้านสุขภาพอนามัย โครงการอาหารกลางวัน การจัด
ประสพการณ์ การนิเทศการสอน การติดต่อกับผู้ปกครอง และอื่น ๆ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูพี่เลี้ยงที่เป็นฆราวาส ผู้ปฏิบัติงานใน

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบและวิธีการ
ที่ผู้ตอบผ่านการคัดเลือกเข้าทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับหน้าที่การทำงานที่ปฏิบัติ แนวทาง
จัดประสพการณ์ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศการสอน การ
ประสานงานกับผู้ปกครอง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ เครื่อง
เล่นสนาม และสภาพทั่วไปอื่น ๆ ของศูนย์ฯ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของ
ครูพี่เลี้ยงและการช่วยเหลือทางวิชาการที่ครูพี่เลี้ยงต้องการ

5. วิธีการสำรวจ และการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ได้ศึกษาคำแห่งที่อยู่ของศูนย์ฯ ต่าง ๆ จากเอกสารของกรมการ

ศาสนา

5.2 ส่งแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว พร้อมกับจดหมายนำไปยังศูนย์ฯ ต่าง ๆ ทั้ง 51 ศูนย์ โดยไปรษณีย์ลงทะเบียน แต่ละศูนย์ฯ ได้รับแบบสอบถามสำหรับพระภิกษุ ผู้บริหารศูนย์ฯ เป็นผู้ตอบ 1 ชุด และแบบสอบถามสำหรับครูพี่เลี้ยง ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ฯ 2 ชุด สำหรับผู้ตอบ 2 คน

พร้อมกับแบบสอบถามมีจดหมาย 2 ฉบับ ฉบับหนึ่งจากบัณฑิตวิทยาลัย และอีกฉบับหนึ่งจากกรมการศาสนา

ในกรณีที่ยังไม่ได้รับการตอบแบบสอบถามคืนในระยะเวลา 3 สัปดาห์ ก็ได้ส่งแบบสอบถามไปให้อีกครั้งหนึ่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

5.3 ผู้ทำการวิจัยได้ออกไปสังเกตด้วยตนเองเพิ่มเติม เพื่อถ่ายภาพและสังเกตสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ด้วยการสุ่มแบบง่าย คัดเลือกได้ ตัวอย่างศูนย์ฯ รวมทั้งสิ้น 20 ศูนย์ฯ จากจำนวนทั้งหมด 51 ศูนย์ฯ (ร้อยละ 39.2) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเสริมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตามข้อ 3 ให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น และเป็นการให้ภาพประกอบคำบรรยายด้วย

ราชวัลลภวัดซึ่งมีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ออกไปสำรวจ (สังเกต) ด้วยตนเอง และถ่ายภาพไว้ประกอบคำบรรยาย มีดังนี้

จังหวัดละโว้

1. วัดท่าสะอ้าน อำเภอบางปะกง
2. วัดคลองสิบแปด อำเภอบางน้ำเปรี้ยว

จังหวัดชลบุรี

3. วัดหนองปรือ อำเภอบางละมุง
4. วัดเขาคันทรง อำเภอศรีราชา
5. วัดเขาใหญ่ศรีธรรม อำเภอบ่อทอง
6. วัดหนองใหญ่ศรีธรรม อำเภอหนองใหญ่

จังหวัดระยอง

7. วัดป่าประดู่ อำเภอเมือง
8. วัดตะพงใน อำเภอเมือง
9. วัดห้วงหิน อำเภอบ้านค่าย
10. วัดเกาะอรัญญิกาวาส อำเภอบ้านค่าย
11. วัดกะบกชั้นฝั่ง อำเภอบ้านค่าย
12. วัดเขาส่าเกาทอง อำเภอเมือง

จังหวัดจันทบุรี

13. วัดป่าคลองกุ่ม อำเภอเมือง
14. วัดพลับพลา อำเภอเมือง
15. วัดศรีเมือง อำเภอท่าใหม่
16. วัดทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน
17. วัดบึงขันธ์ อำเภอโป่งน้ำร้อน
18. วัดมหาคงคาราม (วัดคลองใหญ่) อำเภอโป่งน้ำร้อน

จังหวัดปราจีนบุรี

19. วัดพระธาตุ อำเภอกบินทร์บุรี
20. วัดใหม่กรงทอง อำเภอศรีมหาโพธิ์

5.4 ในการสำรวจครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสังเกตชั้น 1 ชุด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสำรวจ ซึ่งเป็นส่วนเสริมของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และแบบสังเกตชุดนี้ได้ผ่านขั้นตอนในการสร้างทำนองเคียงกันกับแบบสอบถาม

6. วิธีวิเคราะห์และการเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และเสนอข้อมูล ดังนี้

6.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจตามแบบสอบถาม และแบบสังเกตมารวบรวม เรียบเรียงแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำข้อมูลเสนอในรูปตารางและความเรียง

6.2 สำหรับคำตอบที่เป็นปลายเปิดก็จะทำการวิเคราะห์ โดยจัดรวบรวม เรียบเรียง แยกคำตอบต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่ หาค่าร้อยละ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดเสนอในรูปตารางและความเรียง

6.3 นำภาพถ่ายที่ได้มา เรียบเรียงประกอบคำบรรยายในภาคผนวก